

Juli 2023

DETEKTORNYT

Nyhedsbrev fra fynske arkæologiske museer

LANGELANDS
MUSEUM

MUSEUM
ODENSE

ØHAVS
MUSEET

ØSTFYNS^S
MUSEER

DETEKTOR- OG DANEFÆANSVARLIGE PÅ FYN

Allan Dørup Knudsen

Museum: Svendborg Museum

Ansvarsområde: Svendborg kommune

Mail: adk@svendborgmuseum.dk

Malene Refshauge Beck

Museum: Østfyns Museer

Ansvarsområde: Kerteminde og Nyborg kommuner

Mail: mrb@ostfynsmuseer.dk

Mogens Bo Henriksen

Museum: Odense Bys Museer

Ansvarsområde: Odense, Assens, Nordfyn og Middelfart kommuner

Mail: mbhe@odense.dk

Nicolai Garhøj Larsen

Museum: Øhavsmuseet Faaborg

Ansvarsområde: Faaborg-Midtfyn kommune

Mail: ngl@ohavsmuseet.dk

Sigurd Baslund Bohr

Museum: Langelands Museum

Ansvarsområde: Langeland og Ærø kommuner.

Mail: siarba@langelandkommune.dk

KÆRE DETEKTORFOLK

Hermed får I Detektornyt 2023 nr. 2. Detektornyt indeholder den vigtigste information til detektorførere fra museerne på Fyn og omliggende øer. Ældre udgaver af Detektornyt finder du sammen med megen anden vigtig information fra museerne på www.harja.dk

under punktet Museernes vejledninger. Her kan du finde – og genfinde – mange gode oplysninger og vejledninger til brug i detektorarbejdet.

FÆRDIGGØRE REGISTRERINGER I DIME

Husk at DIME færdig

Mange af jer bruger DIME, når I er ude med detektoren. DIME er et super godt redskab til at registrere og holde styr på alle dine fund. Uanset om det er detektorfund eller oldsager af flint eller keramik gør DIME det nemt at bevare overblikket både i forhold til afsøgningen af et område og i forhold til afleveringen af fund til dit lokale museum.

DIME kan også være en stor hjælp for dit lokale museum – men kun hvis du sørger for at gøre dine fund synlige og færdigregistrere dem, og her halter det desværre lidt.

Da museerne for nylig samlede op på sagen, kan vi se, at der er registreret mere end 17.000 fund på Fyn og øerne i DIME. Desværre er mange af fundene ikke gjort synlige for museerne (godt 60% er synlige) og endnu færre er færdiggjort af finderne (ca. 52% færdiggjort).

Hvorfor er det et problem?

1. De store mørketal i DIME giver museerne en masse ekstra arbejde med at tjekke op på findere og fund. Det tærer på de i forvejen sparsomme ressourcer, der ellers kunne bruges på at færdigregistrere og videreformidle dine danefæ og fund i øvrigt.
2. Den store mængde "usynlige" fund i DIME gør det vanskeligt for lokalmuseerne at opfylde vores lovpligtige opgaver og ansvar. Hvis vi bliver bedt om at udtale os om risikoen for, at der er arkæologiske fund på et område og ikke kan se, at der er gjort en række detektorfund, kan vi give bygherrer et helt misvisende svar. Det kan i værste fald betyde, at vigtige fortidsminder går tabt og det er jo egentlig det stik modsatte af det, I arbejder for.

Hjælp kulturarven, dig selv og dit museum:
Husk at DIME færdig.

Færdigregistrer dine fund så de bliver tilgængelige og synlige (det er kun din lokale museumsinspektør, der kan se præcis hvor fundene er) og registrer, at de bliver afleveret til museet, så gør du kulturarven en stor tjeneste og din museumsinspektør glad.

HVIS du finder skattefund eller særlige genstande som betyder, at et område skal afsøges færdigt før du færdigregistrerer det, så kontakt altid dit lokale museum og giv dem besked.

SÅDAN HÅNDTERER DU DETEKTORFUND

Ny skematisk oversigt

Konservatorerne på bevaringsafdelingerne i Odense og Rudkøbing har lavet en overskuelig og skematisk vejledning til håndtering af løsfundne genstande af organisk og uorganisk materiale.

Skemaet findes på Harjas hjemmeside (https://harja.dk/vare/haandtering_af_fund/). Her kan skemaet tilgås under detektorafsøgningen – eller man kan med fordel downloade det på forhånd og have det med i tasken. Så er man aldrig i tvivl om korrekt håndtering af løsfund af metal, glas, rav, knogle, træ mv. Da der nu foreligger en officiel vejledning fra

konservatorerne, skal vi henstille til, at detektorførere, der søger på Fyn og omliggende øer, følger denne nøje. Det betyder også, at man bedes afholde sig fra at anvende "hjemmeopfundne" løsninger til håndtering og opbevaring af løsfundne genstande før indlevering til museerne.

Ved beskrivelse af finders omhu i forbindelse med indsendelse af genstande til danefævrdering tager vi således udgangspunkt i, om finder har fulgt konservatorernes vejledning.

OPBEVARING AF NYE FUND

Dorte Gramtorp, Konservator Museum Odense

Ved udgravning eller opsamling af nye fund, skal fundene behandles forskelligt alt efter om de er af organisk eller uorganisk materiale – og alt efter om de er fundet i våde omgivelser eller tørre omgivelser.

Det er vigtigt at opbevare genstandene efter de bedste forhold, inden de afleveres til konservering, så der ikke sker yderligere nedbrydning.

Undgå at skrabe med spidst værktøj eller begynde at rense genstanden, lad hellere lidt jord sidde tilbage. Der kan være tekstil, metalindlægninger eller andet, som skal bevares.

Uorganiske materialer	Fundet i våde omgivelser	Fundet i tørre omgivelser	Opbevares på køl	Bemærkninger
Jern	Lægges i åben plastpose og tørres	Lægges i plastpose eller æske		brug evt. en magnet til tjek om det er jern
Kobberlegering	Lægges i åben plastpose og tørres	Lægges i plastpose eller æske		
Sølv	Lægges i åben plastpose og tørres	Lægges i plastpose eller æske		
Tin	Lægges i åben plastpose og tørres	Lægges i plastpose eller æske		
Bly	Lægges i åben plastpose og tørres	Lægges i plastpose eller æske		
Guld	Lægges i åben plastpose og tørres	Lægges i plastpose eller æske		
Keramik	Lægges i åben plastpose og tørres	Lægges i plastpose eller æske		Rengøres før indlevering
Sten	Lægges i åben plastpose og tørres	Lægges i plastpose		Rengøres før indlevering
Glas	Lægges i tæt plastpose	Lægges i plastpose eller æske		
Organiske materialer	Fundet i våde omgivelser	Fundet i tørre omgivelser	Opbevares på køl	
Træ	Lægges i plastpose med lidt vand	Lægges i plastpose	x	
Læder	Lægges i plastpose med lidt vand	Lægges i plastpose	x	
Tekstil	Lægges i æske med lidt vand	Lægges i æske	x	
Tak	Lægges i plastpose med lidt vand	Lægges i plastpose	x	
Knogle	Lægges i plastpose med lidt vand	Lægges i plastpose	x	
Tand	Lægges i plastpose med lidt vand	Lægges i plastpose	x	
Rav	Lægges i plastpose med lidt vand	Lægges i plastpose	x	

ET SVÆRT GODT FUND!

I vinteren 2013 gjorde Kirsten Hartwig et særdeles spektakulært fund ved Otterup.

På et lavtliggende område, som på de ældste kort kan ses at have henligget som eng, fandtes en pragtfuld sværdfæsteknap af fortrinnet bronze. I fortinningen ses indridsede masker mv., og snoede sølvtråde fuldender ornamentikken.

Fæsteknappen har siddet øverst på et sværd fra 900-tallet.

Mon det kun var sværdfæsteknappen eller et helt sværd, der endte i engområdet ned mod et vandløb i vikingetiden? Vi ved det ikke – men det er bestemt en mulighed, at der var tale om et helt sværd. I Danmark fik vikingerne kun sjældent sværd med i graven; derimod blev de kostbare våben og statussymboler ikke sjældent ofret i eller ved havet, søer og vandløb. Det kunne også være tilfældet her.

Det er tankevækkende, at en af Fyns største gravpladser fra sværdfæsteknappens tid, Galgedil-gravpladsen, ligger få km fra fundstedet, og ingen af gravene der indeholdt sværd.

Foto: Nermin Hasic, Museum Odense